

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Nizhyn Mykola Gogol State University
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту
Department of pedagogy, primary education, psychology and management

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
COLLECTION OF CONFERENCE MATERIALS

II Міжнародна науково-практична конференція
«РОЗВИТОК ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ:
НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ
ПЕРСПЕКТИВИ»
14-15 листопада 2024 року
м. Ніжин, Україна

II International scientific and practical online conference
«EDUCATION DEVELOPMENT IN THE EUROPEAN AREA: NATIONAL
CHALLENGES AND TRANSNATIONAL PERSPECTIVES»
November 14-15th, 2024
Nizhyn, Ukraine

НАШІ ПАРТНЕРИ / OUR PARTNERS

**Університет Барселони (Іспанія)
University of Barcelona (Spain)**

**Вулвергемптонський університет
(Сполучене Королівство Великої Британії
та Північної Ірландії)
University of Wolverhampton
(United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland)**

**Державна Академія прикладних наук у
м. Хелм (Республіка Польща)
State Academy of Applied Sciences in Chelm
(Republic of Poland)**

**Колегіум Verum у Варшаві, кафедра філософських основ
психології та філософської терапії (Республіка Польща)
Collegium Verum in Warsaw, Department of Philosophical
Foundations of Psychology and Philosophical Therapy
(Republic of Poland)**

**Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі
(Республіка Польща)
International Academy of Applied Sciences in Łomża
(Republic of Poland)**

**Поморський університет в Слупську (Республіка Польща)
Pomeranian University in Słupsk (Republic of Poland)**

**Університет Сулеймана Деміреля (Іспарта, Туреччина)
Suleyman Demirel University, Turkey**

Бердянський державний педагогічний університет
Berdyansk State Pedagogical University

Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Богдана Хмельницького
Bogdan Khmelnitsky Melitopol State Pedagogical University

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»

Пенітенціарна академія України
Penitentiary Academy of Ukraine

Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

УДК 378(082)

P64

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 5 від 29.11.2024 р.

Електронне видання збірника тез конференції розміщено у Цифровому репозитарії НДУ імені Миколи Гоголя за покликанням: <http://surl.li/jeonit>

P16 Розвиток освіти в європейському просторі: національні виклики та транснаціональні перспективи. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ніжин, 14–15 листопада 2024 року / за заг. ред. Н. М. Лосєвої. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. – 559 с.

Збірник містить матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції проведеної 14–15 листопада 2024 р. кафедрою педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Збірник матеріалів конференції висвітлює результати наукових пошуків, є важливим джерелом для обміну знаннями та досвідом між викладачами, дослідниками, здобувачами вищої освіти та педагогами різного рівня. У ньому представлено як теоретичні, так і практичні аспекти розвитку освіти, зокрема щодо актуальних проблем і тенденцій у процесі її еволюції, зокрема в контексті європейського освітнього простору. За точність викладеного матеріалу, достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

УДК 378(082)

© Лосєва Н. М.,
укладання, 2024
© НДУ ім. М. Гоголя, 2024

Дуальна форма навчання передбачає здобуття освіти шляхом поєднання навчання осіб в освітніх установах із практикою на підприємствах, в установах та організаціях для отримання певної кваліфікації на основі договору.

Переваги подвійної форми навчання для студентів вищих навчальних закладів:

- здобуття професійного практичного досвіду роботи на сучасному виробництві (розвиток hard skills);
- офіційне працевлаштування до закінчення вишу;
- набуття досвіду роботи, який буде необхідний для подальшого професійного зростання, і навіть реалістичне бачення власного кар'єрного шляху;
- збільшення фінансових можливостей за рахунок грошової винагороди (зарплати);
- розвиток soft skills;
- підвищення власного рівня конкурентоспроможності на ринку праці.

Обмеження за подвійною формою навчання для студентів вищих навчальних закладів:

- недоцільність перекладу на першому курсі;
- можливість переведення абітурієнта виключно з очної форми навчання [2].

У вересні 2018 року Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. У ній визначено, що таке дуальна освіта, етапи її впровадження в Україні, права та обов'язки закладів освіти та підприємств, а також очікувані результати. Ця Концепція стала результатом 2,5 років обговорень між експертами, роботодавцями, закладами освіти та органами влади [3].

Список використаних джерел

1. Dual Education <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/metodotdel/en/dual-education/>
2. Dual Education <https://dual.snau.edu.ua/en/dual-education/about-dual-education/>
3. Дуальна форма здобуття вищої освіти <https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/dualna-osvita> (дата звернення 27.10.2024).

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ: ІСТОРИЧНИЙ РАКУРС

Шумський Микола – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Україна.

Інформаційні технології (ІТ) вже давно стали невід'ємною частиною багатьох сфер людської діяльності, зокрема освіти. Їхнє впровадження в навчальний процес почалося в середині ХХ століття, коли виникли перші електронні обчислювальні машини. Відтоді розвиток технологій суттєво змінив методи викладання та навчання, відкривши нові можливості для учнів і викладачів. На ранніх етапах інформаційні технології виконували допоміжну функцію, але згодом вони стали основою для створення віртуального навчального середовища, персоналізованого навчання та дистанційної освіти. Сучасний світ

неможливо уявити без ІТ, і їх роль в освіті продовжує зростати. Глобальна пандемія COVID-19 показала необхідність дистанційного навчання і привела до активного використання онлайн-платформ, таких як Zoom, Google Classroom, Moodle тощо. Інформаційні технології дозволили забезпечити безперервність навчального процесу під час соціальної ізоляції. Використання ІТ в освіті значно розширює можливості для створення інтерактивних навчальних матеріалів, дозволяє створювати гнучкі навчальні програми, адаптовані до потреб різних груп учнів. Це особливо актуально для інклюзивної освіти, де технології сприяють індивідуалізації навчання.

Розвиток ІТ в освіті став предметом уваги багатьох науковців. Наприклад, американський дослідник Сеймур Пейперт (Seymour Papert) у своїй роботі "Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas" (1980) підкреслював значення комп'ютерів для розвитку мислення дітей і розробив концепцію конструкціонізму, яка базується на використанні комп'ютерів для самостійного відкриття знань [1]. Пізніше його учень, Марвін Реснік, розвинув ідеї конструкціонізму, зосереджуючись на створенні середовищ для групового навчання, що значно вплинуло на розвиток комп'ютерного навчання та використання освітніх програм [2]. Також Жан Піаже (Jean Piaget) та Джон Дьюї (John Dewey) займалися дослідженням впливу середовища на навчання, надаючи важливий теоретичний фундамент для розвитку ІТ в освіті.

Українські дослідники також вивчали інтеграцію ІТ у навчальний процес, її вплив на ефективність дистанційного навчання, розвиток креативного мислення майбутніх педагогів, якість сприйняття навчальної інформації учнями та можливостями самореалізації тощо [3, 4, 5]. Так наприклад у 1960-х роках на базі Інституту кібернетики в Києві з'явилася перша лабораторія під керівництвом доктора технічних наук Олексія Довгялло, яка займалася дослідженнями проблем використання перших електронно-обчислювальних машин в навчанні.

Зауважимо, що перші кроки використання інформаційних технологій у навчанні можна простежити ще в 1960-х роках, коли з'явилися програмовані навчальні машини та методи комп'ютерного навчання, такі як PLATO (Programmed Logic for Automated Teaching Operations). Система PLATO була розроблена в Університеті Іллінойсу і стала однією з перших платформ для дистанційного навчання. Вона використовувала термінали з підтримкою графіки та надавала студентам можливість спільної роботи та участі в інтерактивних навчальних курсах [6]. У 1970-х роках з'являються перші персональні комп'ютери, а технології починають активно впроваджуватися в навчальний процес. З цього часу комп'ютери використовувалися для виконання математичних завдань, симуляцій та інших наукових досліджень. Поява комп'ютерних класів у навчальних закладах сприяла розширенню можливостей навчання, зокрема для практичних занять з інформатики, фізики та математики [7]. Варто зазначити, що значний вплив на освіту мав американський математик і педагог Сеймур Пейперт, який у 1980 році опублікував роботу Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas. Він наголошував на використанні комп'ютерів для самостійного відкриття знань, формуючи теорію конструкціонізму. Вона передбачає, що навчання відбувається через створення знань і взаємодію зі знаннями. Пейперт також

створив мову програмування Logo, яка була однією з перших навчальних мов, доступних для школярів і студентів. Вона дозволяла учням вивчати основи алгоритмів та логічного мислення, програмуючи рухи "черепашки" на екрані [1].

У сучасній освіті інформаційні технології відіграють центральну роль, ставши основою для багатьох інноваційних методів навчання. ІТ використовуються у вигляді електронних підручників, онлайн-платформ, інструментів для дистанційного навчання, а також програмного забезпечення для управління навчальним процесом. Починаючи з 2000-х років, з появою ширококутового інтернету, дистанційне навчання стало доступним для всіх. Платформи, такі як Moodle, Blackboard, Google Classroom, пропонують інструменти для організації навчального процесу в онлайн-форматі. Вони дозволяють учням і студентам отримувати знання на відстані, а вчителям – ефективно керувати навчальним процесом, контролювати успішність, надавати завдання та проводити тести [8]. Сучасні платформи активно застосовують технології штучного інтелекту для адаптації змісту навчальних матеріалів під потреби кожного студента. Такі системи, як DreamBox, Smart Sparrow та Khan Academy, використовують алгоритми для оцінки індивідуальних досягнень учня та автоматично підлаштовують контент для подальшого вивчення. Адаптивне навчання дозволяє враховувати темп і рівень підготовки учня, що сприяє ефективності засвоєння матеріалу [9]. Віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR) відкривають нові перспективи у навчанні. За допомогою VR студенти можуть досліджувати анатомію, відвідувати історичні місця або вивчати фізичні явища в симуляціях, які недоступні в реальному житті. Наприклад, платформи Google Expeditions та ClassVR дозволяють школярам подорожувати по світу, не виходячи з класу. AR-технології, такі як Quiver або Merge Cube, дозволяють взаємодіяти з віртуальними об'єктами, які накладаються на реальність, що сприяє кращому розумінню складних понять [10]. Сучасне навчання активно використовує гейміфікацію для підвищення мотивації учнів. Освітні ігри, такі як Kahoot, Minecraft Education Edition, мотивують учнів до активного навчання та сприяють формуванню навичок, таких як логічне мислення, командна робота та креативність. Використання ігрових елементів у навчанні (таблиці лідерів, бали, нагороди) робить процес навчання більш захоплюючим. Дедалі важливішим у сфері освіти стає штучний інтелект, який можна застосувати для персоналізації навчання, аналітики даних, а також автоматизованої оцінки знань. Також адаптивне навчання дозволяє платформам підлаштовуватися під індивідуальні потреби кожного студента, автоматично коригуючи завдання та матеріали на основі успішності. Водночас, хоча потенціал штучного інтелекту у сфері освіти величезний, слід наголосити на необхідності уважного підходу до інтеграції цих технологій, а також на важливості розробки етичних стандартів та захисту приватності для підтримки безпечного та справедливого навчального середовища [11].

Отже, використання інформаційних технологій у навчанні має потужний вплив на сучасну освіту та її методики. Інтеграція ІТ дозволяє забезпечити гнучкість, доступність і персоналізованість освіти, що позитивно позначається на мотивації та навчальних результатах учнів, допоможе подальшому вдосконаленню навчальних процесів, створення більш ефективних інструментів адаптації та інтеграції технологій для інклюзивного навчання, а також до появи нових інноваційних методів викладання.

Список використаних джерел

1. Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. Basic Books.
2. Resnick, M. (1996). Distributed constructionism. *Proceedings of the International Conference on the Learning Sciences*, P. 280-284.
3. Лавріненко, О., Кушнір, С. (2020). Використання інформаційних технологій у сучасному освітньому процесі: перспективи та виклики. *Освітній процес у сучасному світі: теорія, практика, перспективи*.
4. Losyeva N. Introduction of information communication technologies for the development of creative thinking in future educators in Ukraine /N.Losyeva, N.Kyrylenko, V.Kyrylenko // *Zeszyty naukowe szkoły Wyzszej Rodzin w Warszawie. Seria Pedagogiczna. Zeszyt 16-17, Numer serii 9-10. Warszawa, 2018. P.121-140.*
5. Losyeva N., Kyrylenko N., Kyrylenko V., Kryzhanovskyi A. Information competence as a basis for students' self-realization: practical experience // *Information Technologies and Learning Tools. 2021. №4(84). P.65-79.*
6. Bitzer, D. L., Braunfeld, P. G., Lichtenberger, W. (1961). PLATO: An automatic teaching device. *IRE Transactions on Human Factors in Electronics, HFE-2(4)*, P. 80-85.
7. Molnar, A. R. (1997). Computers in education: A brief history. *The Journal of the Midwest History of Education Society*, 24, P. 32-47.
8. Al-Azawei, A., Parslow, P., Lundqvist, K. (2017). Barriers and opportunities of e-Learning implementation in Iraq: A case of public universities. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 18(1).
9. Hwang, G.-J., Tsai, C.-C. (2011). Research trends in mobile and ubiquitous learning: A review of publications in selected journals from 2001 to 2010. *British Journal of Educational Technology*, 42(4), P. 65-70.
10. Bower, M., Howe, C., McCredie, N., Robinson, A., & Grover, D. (2014). Augmented reality in education – Cases, places and potentials. *Educational Media International*, 51(1), P.1-15.
11. Fischer, C., Dreisiebner, S. (2021). The potential and challenges of AI in higher education. *Smart Learning Environments*, 8(1), P.1-15.

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЇЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Щербина Наталія – кандидатка історичних наук, доцентка кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін Пенітенціарної академії України

В сучасних реаліях очевидним і беззаперечним є той факт, що українське суспільство підтримує європейський вектор свого розвитку, і цей вибір вже понад десять років виборюється на полі бою. Аналіз освітніх пріоритетів чітко відображає суспільні настрої. Соціологічні моніторинги 2014-2024 рр. свідчать про підтримку європейської перспективи та європейських цінностей в українському суспільстві [4, с. 95].